

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
ABONAMENTELE SE FAC
NUMAI PE UN AN

COLABORATORII ACESTUI NUMAR
Ioan Dragu, Const. G. Georgescu, Nelly Rădulescu, V. Ivănescu, M. Popoiu etc.

ANUNCIURI
LINIA PE PAG. 7 și 8
BANI 20



Vestea intrării României în război primită în tranșeele de pe frontul italian

SCARA IUBIREI

— SCENETA DE VARA —

de IOAN DRAGU

— Urmare și sfârșit —

Lucian— Sunt la dispoziția d-tale, domnișoară.

Marietta— Ți-a venit vreodată gândul să te însori?

Lucian— Nu. Ba chiar îmi pare căsătoria modernă ceva sec, ridicul dacă nu lugubru. Uite, am o verișoară de gradul al 3-a, care a fost crescută la călugărițe, dar la niște călugărițe în a căror casă tămăia chiar mirosăa a „Roses d'orsay”, „opoponax” sau „oeillet ducal”. Are ochii nevinovați, tenul roz și mâinile roșii deși poartă mănuși. Cântă bine și pian, desemnează nu tocmai rău, și e destul de naivă și de sficasă deși nu-i lipsită de o eleganță sigură de ea în toate mișcărilor și de o delicatețe atrăgătoare în expresiunile ei. Mi-a venit gândul s-o iau de nevastă. Am privit-o, am întrecut-o adeseori, dar am găsit că ar face fericirea unuia a cărui imaginație ar avea nevoie să se răcorească la un izvor curat și să culeagă flori îmbobocite. Simt că n'ași iubi decât o ființă care mi-ar face puțină frică și care mi-ar inspira puțină admirație, amestecată cu puțină emoție. Vezi d-ta; am făcut visul ăsta; să fiu îndrăgostit la nebunie de nevastă-mea. E o ambiție, o nebunie poate. Am fost oare îndrăgostit de eleva călugărițelor? Nu cred; sunt prea bătrân sau prea tânăr ca să mă joc cu păpușile. Nu vreau să-mi leg viața de panglica albastrea a unei oife pe care ești silit să o plimbi în realități mai puțin azaarte. N'ași putea iubi decât o femeie desăvârșită. D-ta, așa de spirituală, ști ce înseamnă aceasta.

Marietta— Și apoi?

Lucian— Și apoi am văzut într-o seară de bel, doi cari mă priveau surâzători sub gerele lungi, ca și cum ar fi vrut să-mi zică: „Vorbește odată, imbecilule!”. D-ta ști ce înseamnă și asta.

Marietta (întorcându-și capul într-altă parte, privește surâzând reva vag, apoi scoate un strigăt și aplecându-se deasupra unui tufis).— Uite mure! (scuturând două mure în fața ochilor lui Lucian care le privește încruntat). Ce lacom ești!

Lucian— Adevărata lacomie nu-i să mănânci ci să culegi.

Marietta— Ai dreptate; totul pentru ochi, nimic pentru buze.

Lucian— O! draguță elevă a lui Platon, ai de gând să arunci murele?

Marietta— Nu, o să le împărțim (și întinde una lui Lucian).

Lucian— Nu asta, aia!altă.

Marietta (întinzându-i pe cealaltă).— Poftim.

Lucian— Nu, împărțea la nu-i egală; le vreau pe amândouă.

Marietta (întinzându-i amândouă murele).— Văd unde ai de gând să vii; dar nu vreau să-ți fac pe plac.

Lucian— Ai înțeles! Tăc amândouă murele cu dinții d-tale așa de albi; e împărțea la frățescă.

Marietta— La d-ta asta înseamnă împărțea la frățescă?

Lucian— Fie și împărțea la de îndrăgostiți.

Marietta— La urma urmei asta-s niște simple jocuri bucolice; nu vreau să mă fac rugată, (mușcă din mure și le dă apoi lui Lucian).

Lucian (amestecând cu satisfacție).— Ce surpriză plăcută! O să mă rog lui Dumnezeu să nu-mi dea în viață decât mese de astea.

Marietta (cu un râs silit).— Da, da, pricep. Cu condiție să fi mâncat mai întâi câteva bucăți de șuncă sau de rosbeef, udate cu nițel bordeaux.

Lucian— Știi ce probează asta, domnișoară? Că și corpul are poftele lui ca și sufletul, că totul e în tot, că natura e tot așa de elocventă ca și cerul, că iubirea nu-i iubire decât dacă iubește prin brațe și prin buze tot așa de bine ca și prin ochi și prin suflet.

Marietta— Pst! nu-i acesta crezul meu.

Lucian— Atunci, domnișoară, care-i crezul d-tale.

Marietta— Iată întâiul articol: Să nu culegi murele până, nu sunt coapte.

Lucian— Dar au de gând să se coacă.

Marietta— N'ai văzut că sunt în floare!

Lucian— Și al doilea articol.

Marietta (eyaziv).— Alădută. (În clipa aceea Lucian făcând o mișcare involuntară atinse cu buzele părul Mariettei care scobori două trepte dintr'odată. El o opri de mână. Marietta privi cu atenție de jur împrejur, dar își lăsă mâna în mâna lui.

Lucian— Dacă ai fi vecină mai bună, dacă nu ai fi despărțită de mine prin niște ziduri demne de castelurile medievale, m'ași scobori ușor în fiecare seară în grădina d-tale și m'ași plimba cu d-ta spunându-ți lucruri uimitoare.

Marietta— Uimitoare! Știu de acum tot ceia ce ai putea să-mi spui.

Lucian— Crezi că o să-ți debitez vechituri ca și magazinele de desfacere. Slavă domnului, sper că nu mi-e mintea așa de sifonată. Uite, de seară, de voe de nevoe, o să viu. De ce te temi? Nu-s un hoț de codru și nu sar la nimeni să-i iau comoara. Virtutea d-tale, domnișoară, e așa de sus pusă, încât nu o poate atinge. O să fie o convorbire la lumina lunei mai mult sau mai puțin sentimentală: Werther și Dorothea.

Marietta— Mai sunt încă Dorothea, dar nu mai e nici un

Werther (și ia mâna din a lui și se scoboară de pe scară).

Lucian (privind-o în ochi).— De seară, nu e așa?

Marietta— Nu, mâine.

(I se părea că întârziind cu o zi întâlnirea, era mai puțin vinovată, căci își călea încă odată pe inimă. În clipa aceea un măr căzu din pomul care-și întindea crăcile deasupra lor și rămase pe pământ între amândoi. Se aplecară amândoi în același timp ca să-l ia. Marietta simți fața lui aproape de obrazul ei; se ridică și se uită la crăcile pomului).

Lucian (care a luat mărul).— De ce fugi de mine, Marietto? (sile).— Marietto!

Marietta (cu o mișcare de mândrie).— Marietto!

Lucian— De oarece este un măr între noi amândoi, dă-mi voe să-ți zic Marietta.

Marietta— Bine! Zi-mi și Marietta, (o femeie se emoționează întotdeauna când în anumite împrejurări se aude chemată pe numele ei de botez, chiar de ar chema-o Sevastița).

Marietta (privindu-l).— Ce deorație porți la butonieră?

Lucian— Ordinul Paradisului pierdut.

Marietta— Dă-mi mie margherita, poate are vreun secret de spus.

Lucian— Prefer să-ți spui secretul fără să-ți dau margherita.

Marietta— Nu d-ta îl știi secretul, ci margherita.

Lucian— Da, dar ar minți căci n'am cules-o eu; am luat-o din buchetul unei femei.

Marietta— Și cine e femeia aceea?

Lucian— N'o cunoști nici d-ta, și nici eu.

Marietta— Cum văd îți place să te joci de-a baba-oarba. Bine! Păstrează-ți margherita și secretul!

Lucian (privind-o cum fuge).— Nu te supăra. Te aștept diseară.

Marietta (de departe).— Pune-ți poșta în cui!

Lucian (trecând în grădina lui și luând floarea de la butonieră).— Sărmană floare, cel puțin o să-mi răspunzi tu. Incepu să rupă petalele murmurând ca și un licean îndrăgostit. Mă iubește — puțin — mult — cu nașiune — de loc — mă iubește puțin — mult... (opriindu-se). Nu nu pot. Să-ți mai bine să vorbească întâmplarea și... inimă... (aproape plângând). De ce te are Marietta ochi așa de frumoși?..

GORNISTUL

Locot. C. N. Șerbănescu

*S'ascălcă gârta în vuet din stânci în stânci venind,
Isbindu-se de pietre cu spume de mânie,
Și în razele de lună, din razele de-argint,
S'ar stropii de diamante ce negura sfășie.*

*Tutul, pe după arbori, înfipți pe creste sure
Se pitulă gornistul urecând din piatră în piatră;
La zold i-olărnă cornul, din umbră de pădure
Se uită în zări fiindu-si sub frunte mână sumbră.*

*Nimic. Abia de-o noapte atacul se sfârșise,
Și 'n zori cum sta pe iarba, urechea la pământ,
Un ropot de copile îi pare căuzise
Venind tot wai aproape, perind apoi în vânt...*

*Trei nopți în șir sunt astăzi de când merou veghiază,
Ai săi, trândăli de luptă, dorm somn adânc de morfi,
Pe corturile albe de sus și uita luna
Ca un profet al păcii și paznic relei sorfi.*

*Dar tînștea îl fură și somnul îl doboră,
Zdrobit el se așază pe un trunchiul ciuntit debrad,
O lepe dulce îl prinde și ochii i se 'nfoară
De blânda mângăiere a pleoapelor ce cad.*

*Adormc. Altă lume în vis se lămurește:
S'a reîntors acasă—bătrâna mamă în prag
A incremenit în locu-i, mirată îl privește
Apoi căzând la picteu-i ea plânge încet cu drag.*

*Câte dureri nu poate o clipă să le 'ngroape
Cu sfânta înduioșare ce sufletul pătrunde!
O lacrimi, fericirea când înțina n'o încapc
Tot în isvorul vostru ea fugc de s'ascunde...*

*Tresare însă codrul de-a ostiilor faimă.
Ce criedă de peire tot văjăc prin ramuri?...
Gornistul se desleaptă, se uită în jur cu spaimă:
Veneau potop dușmanii în vânt cu mii de flamuri.*

*Câmpia și pădurea sub pasul lor cad pradă,
Sosesc în valuri-valuri din zarea întunecată;
Sub mii de baionete ar trebui să cadă,
Dar trâmbița pe buze îi stă mută 'nghetată...*

*Să sune sau să fugă?... Cu drag ochii i se 'ntorn :
Ai săi dorm duși sub corturi, pe mînte-i cadc ceața,
El își înalta fruntea; c'un țipăt lung de corn
Își chiamă singur moartea dând fraților lui viață...*

Nelly Rădulescu

Carte poștală

Maică-ți scriu azi de departe

Astă carte

Ca să știi și tu de mine

Că sunt bine.

Și să nu fi supărată

Nici odată,

Pentru ce nu-ți scriu cu oare

Des scrișoare.

Astăzi nu mai mă apasă

Dor de casă.

Nici de mândra care poartă

Că socoale

Că curând o să mă vadă —

Să nu creadă!...

Căci azi gândul meu îmi este,

Ca 'n poveste,

Să sbor, cum sbural-au zmeii,

La mișciii...

Să-i zdrobesc—dur nu cu tunul,

Că cu pumnul!

Vasile Ivănescu
solt. pontonier

EROII NOSTRI



Cap. Ioan G. Cristea
din reg. 31 infanterie



Ioan I. Ghigulescu
Sub-locot. de marină



Locot. Nițu Ștefan, bat. 9
vânători



Locot. Sever Rădulescu-Niger

DIN ZILE MARI

(Urmare și sfârșit)

Încă dela prima strofă poetul pare a-și fi protejtit moartea, și cu aceasta și-a realizat dorința formulată.

În strofele următoare se vede disprețul eroului față de moarte și satisfacțiunea sa sufletească, în cazul când ar muri ca un erou. E puternică ideea exprimată în versurile:

„Ce-i oare mai înălțător,
Când moartea-ți rade în față
Ș-o nfrunzi jertfindu-ți pentru
neam
Netrebnica viață!

Rosemnarea ascunsă din primele două versuri de aici e înfrântă de mândria eroului în fața morții.

Ca simțiminte eroice l-am putea asemăna cu unul din poeții noștri clasici și anume cu *Cărtova*, un suflet tot atât de entuziast și nefericit ca al lui Vulovici și care, deși tânăr numai în vârstă de 20 de ani, entuziasmat de ostirea noastră națională, pe care o cântase în nemuritorul său „*Mars*”, s'a și grăbit să facă parte din ea, pentru ca să moară de timpuriu ca un erou. el, cântătorul răsfățat și dragățos al trecutului nostru românesc.

Într'un studiu mai amănunțit al poeziei lui Vulovici „*De-o fi să mor*” am putea întrezări pe atocuri influența eminesciană, căci pe aceeași gamă, dar de un colorit deosebit, cântă și Eminescu în testamentul său literar „*Mai am un singur dor*”, ultima sa dorință înainte de moarte:

La EMINESCU:
„Nu voiu scriu bogat

Ci împletiti un pat
Din costele ramuri

Nimeni în urma mea
Nu-mi plângă la creștet.

La VULOVICI:

Nu vreau să mor pe câpătai,
Cum m'er toți nevăștii
„Pe-olet, ori pe un mușuroi
Adorm de vece ostășii”
Să nu dorm singur în sicriu
Ci n'legea ostășească
Ca toți țocurași de rând
În grupa-ne obștească!

Comarate ambe e poezii, a lui Eminescu și a lui Vulovici, constatăm la Vulovici o temă mai superioară, caracteristică pentru un bun ostaș: a muri rănit de un glonte și a fi îngropat ca soldații de rând pe câmpul de luptă în slava unui neam întreg.

La Eminescu întâlnim o temă mai comună, mai eminescă: „Lăsați-mă

Să fugi din țara asta, împărate!

D-lui Al. D. Florescu

Voi, munților, care ați închis cărarea
A unui neam ce nu mai poate plânge,
V-ați prăbușit, iar trupul vostru zarca
A nvalat în giulgiu roș de sânge.

Și din pământu 'n care dorm arcașii,
S'au deșteptat străbunii, toți ca unul;
Ei ies din glia grea, ca uriașii,
Tărând, cu trupul lor de oase, tnnul.

Din ochii lor uscați, de frigul morții,
Răsar vâpăi de ură și mândrie;
La Turda vin, din miază-noapte, morții,
Ardealul se scutură și 'nvie.

Din Pulna, Voievodul se deșteaptă,
Își strigă toți plăcșii lui, pe nume;
Spre Olt, în vale, oastea și-o îndreaptă,
Cu roibii nechezând numai în spume.

Mihai, cu călăreții, se avântă
Spre Mureșul cu apa 'nsângerată;
Lovește, cu secura lui de sântă
Și fuge ungurimea speriată.

Să fugi, din țara asta, ungurime,
Că ale noastre-s plaiurile toate...
Și dacă vrei să nu simți fieru 'n vine,
Să fugi, din țara asta, Împărate...

JUL. PREDESCU, student în drept

singur, să mor neturburat și neștiut de nimeni”. Dorința aceasta de moarte a lui Eminescu e motivată prin felul sbucinat de viață ce a dus, prin suterință ce nu l-a ertat, până nu i-a gătit mormântul.

Din potrivă, dorința lui Vulovici nu putea să fie formulată decât de un ostaș brav ca el, pe-când aceea a lui Eminescu o poate exprima orice suflet încercat și amărât.

Motivul inspirației deci la Vulovici e caracteristic, special pentru un bun ostaș, tema lui Eminescu e mai generală.

Poezia lui Vulovici îndeplinește astfel condițiile unei bune poezii lirice și anume ale unei elegii ca și aceea a lui Eminescu, întrucât și unul și altul relevă în poezie un sentiment personal, o mărturisire a poetului înainte de moarte, împetricită pe alocuri cu oarecari nuanțe de odă eroică, în special la Vulovici în strofa IV-a din „*De-o fi să mor*”, unde se vede disprețul eroului față de moarte.

În ce privește plasticul, forma în care încadrează ideile poetul Vulovici alege cuvinte curat românești. Are pe ici și colo figuri de stil reușite ca metafora destul de nimerită din strofa VIII-a (aceeași poezie) „*Un mire ales de moarte*”, pe care îl vor purta soldații — iarăși mândria eroului față de țară — nu ciobii obicinuiți”. Amintim din nou apostrofa din strofa IV-a:

„Ce-i oare mai înălțător,
Când moartea-ți rade 'n față?”

prin care poetul ne dă un exemplu de virtute ostășească, căci într'adevăr aceasta e și filozofia întregii vieți, să ai curaj și să poți suporta cu bărbăție toate vicisitudinile ei și chiar moartea.

Asemenea calități literare unite cu muzica versurilor sunt o probă evidentă, că poetul nostru, viteazul căpitan Vulovici, cu altă cultură și poate dacă ar mai fi trăit, devenea unul din giuvaerele de seamă ale literaturii noastre naționale.

Fie ca jertfa lui să ne serve de sfințenie a datorilor și pentru luminarea generațiilor viitoare.

Constantin G. Georgescu.

Târgoviste, 23 Sept. 1916.

Plecarea la datorie

Primum următoarea scrisoare, căreia îi facem loc în coloanele „*Universului Literar*”:

Tulcani 28 Sept. jnd. Covurlui

Domnule Director,

Abia m'am întors din Galați, unde nerăbdător așteptam să mă încorporeze pe ziua de 25 și de unde am revenit mălănit în suflet că s'a amânat deschiderea școlii noastre militare până la 10 Octombrie. Simt amânarea aceasta ca o pedeapsă ce mă ține încătușat până când să mă văd îmbrăcat în haina militărească, până-când să mă văd acolo unde sufletul meu de mult dorește, ca să pot contribui, și eu cu bratul meu, la întregirea neamului și făurirea României mari.

Ajuns în sat ardeam de dorința să mă aflu în mijlocul flacărilor, l-am găsit grupat în valea satului, către șosea, cântând, chinând și îmbărbătându-se cu multe și frumoase vorbe.

Cânta un cântec alcătuit de ei și anume de Costache Petroiu și Neculai Trutaș, cântec al cărui text simplu și duos vi'l transmite mai la vale.

Miclea Popoiu, învățator

Cântec de ducă

Am zis verde grâu mărunț
Mama de când m'a făcut
Tare bine m'a ținut.
Din picior m'a legănat
Și din gură m'a legat,
M'a legat privind la luna
Ca să stau eu orma'n mână,
M'a legat privind la stele
Să mă stringă în curele,
În curele bistruite
Dela Caza dăruite.

Haideli băcți împreună
Unde trîmbița răsună;
Mișcați iute-al vostru pas
Când vă chiamă-al țarei glas
Colo'n flancul dinainte
Unde-i focul mai ferbinte,
Colo'n flancul cel mai mare
Unde focul arde tare.

Esirea din spital

Pe câmpul de luptă se bat vitejește voinicii noștri. Aduși în spitale, spre a-și găsi vindecarea rănilor primite, cântă. Cu cântecele lor în care premărează vitejia și-și spun dorul d' a se întoarce iar la luptă, s' ar putea umplea coloane întregi. Deocamdată, din torentul de versuri primite, reproducem aci rămasul bun al sergentului Hering Mihail din reg. comp către spitalul din

La plecare a lăsat scris, pe o foaie de hârtie, următoarele versuri care'n simplitatea lor naivă au o notă de recunoștință și de votament atingătoare:

*În acest spital ranit,
Fai cu dragoste primit,
Și în arma vindecat,
Iar la luptă am plecat.
Celor ce m'au îngrijit
Drept răsplata le promit
Și le jur pe D-zeu,
Să fac zid din pieptul meu
Spre a-i pune'n adăpost
Ca muoși cu mine-au fost,
Kog pe bunul D-zeu
Să vi dea tot ce doriți
Să fiți pururi fericiți.
La plecare vă salut,
La doamne mâna sărut
Iară pentru domnișoare
Le urez l'a mea plecare,
Rugând pe Maica cerească
Ca nisul să le'mplinească,
Să le-aducă sănătoși
Pe „Alesii” lor frumoși.*

Pieptătorii n s pului mării

Vorbind de comorile necunoscute ale mării, revista *Liga navale* arată o industrie ciudată practică în Anglia de către așa ziii „beacheombers” sau „pieptătorii ai mării”.

Pe la finele lui August, d' a lungul țărmurilor balneari ai coastelor engleze, aceștia, înarmați cu niște piepteni mari de fier și de lemn, de o formă specială, trag cu ei peste nisipul mării, îl piaptână cu dibăcie, făcând brazde, cărări, cum face plugul pe câmpii de semănat. *Beacheombersii* caută apoi prin nisip mii de obiecte pe care cei care se scaldă le-au răstăcit în timpul verii. Și rar se întorc ocaz cu mâinile goale, căci scaldătorii sînt o m. n.ii cei mai distrați. Cantitățile nespuse de ace de cap, zecimi de jaretiere, ciorapi, pațoși, jucării d' ale copiilor, costume de baie, ceasornice, inele, medalioane, agrafe, bijuterii de tot felul formează recolta numită a *beacheombersilor*.

Perderea de obiecte neapărat trebuincioase, așa ca pantofi și ciorapi de exemplu, se explică prin faptul că scaldătorii se lenevesc adesea să dormiteze întinși pe nisipul mării sub lumina soarelui, fără să ia seama că fluxul înaintea și mătură lucrurile aduse de ei acolo pe prundul uscat.

Pe plaja de la Avrshire, în Scoția, printre obiectele găsite într'o săptămână, era o dentieră, un binoclu, un călusal de lemn, un inel de aur, trei ciorapi de femeie despercheiați, două costume de băi și o pereche de pantalonași de mătase roză împodobiiți cu dantele.

Se mai găsesc asemenea foarte des în nisip moneta de aramă, bricege, batiste și mai ales jucării d' ale copiilor. Dar *beacheombersii* mai experimentați afirmă că pieptenii lor explorează numai suprafața nisipului și că, săpându-se mai adânc în nisip, s' ar găsi grămădite obiectele pierdute de multe generațiuni de scaldători.

SATIRA LUNEI ¹⁾

*Luna 'și arată fața-i ovală,
Obrăzu-i, vecinic salemenit,
E de femeie orientală
Care 'ntre țarluri a 'mbătrânit.*

*Chipu-i de aur, pe-alocuri roșu,
Incet se urcă pe clarul cer,
Și, când spre ziua cântă cocoșu',
Se abăstrește pe sus de ger.*

*Nu ne mai farmeci, ești prea bătrână,
Și amăgirea nu o mai viem;
Ești veștejită ca o cadână
Ce-ar s'a zadarnic într'un harem.*

*Vezi: nici poetul nu te mai cântă
Sau, de te cântă, e papagal,
Genu 'n sboru-i nu m'u s'avântă
Spre discu 'ți roșu, blonț sau spectral.*

*Cine mai crede, astăzi, în tine?
Unde-i Diana, Ma, sau Tanit?
Temple e tale sânt în ruine...
Sfarmă-te, tună, în infinit.*

Nikita A. Macedonsky

1) Din volumul care va apare la toamnă sub titlul de „Zorele”.

Eroismul unui matilat

Ziarul „il Corriere della Sera” spune astfel povestea voluntarului e'-un singur picior, Enrico Toti.

Fiu al poporului din Roma, la vîrsta de 20 de ani servise în corpul bersaglierilor. Liberat din serviciul militar, intrase la căile ferate ale statului. Acolo fiind apucat de un tren, i se tăia piciorul stîng. După ce se descurajă de loc pentru atât timp, ei întemeie la Roma o mică industrie de jucării și mobile simple de lemn. Mai luase cu el încă vreo alți 4 lucrători, și cu pensunea lui și cu ce scotea din lucrările lui își asigurase o viață liniștită. Dar nu era asta visul lui.

Prin exerciții continue isbutise să se lipsească uneori de cărjile lui, să umble cu bicicleta și să înoate. Și anume inota așa de bine că luase parte la concursul de inotători de pe Tibra cu succes. Colindase Europa întregă, plin n Laponia, cu bicicleta, singur, Ziarele romane vorbiră de el, ca de un om care devenise foarte popular. Intrepid și generos, da cui era mai sărac decît el tot ce câștiga.

Când izbucni războiul, Enrico Toti trimise o suplică la ministrul de război cerând să-i permită să reintre în regimentul bersaglierilor în care și făcuse mai înainte serviciul militar. Cererea îi fu respinsă, se înțelege. Dar el repetă cererea de trei ori, enumerîndu-și capacitatea lui sportivă de ager biciclist și bun inotător, afirmînd că e gata să ia parte la lucrările cele mai aspre precum și la cele mai umile. Isbuti să se prezinte la comanda armatei a III-a. Ducele d'Aosta, soldat bun, care cunoștea prețul valorilor morale, văzându-l stăruitor, inimos și neobosit, îl primi.

Mai multe luni fu întrebințat ca purtător de ordine, de scrisori, ca planton (supraveghetor). În cele din urmă, în Ianuarie anul curent, comandantul batalionului al 3-lea de bersaglieri cicliști, îl primi în tranșee. Fu un paznic neîntrecut și făcu de toate. În momente libere, povestea tovarășilor viața lui aventuroasă. Și cu vorba și cu fapta desmorțea pe cei lenevoși și încuraja, el mutilatul, pe cei slabi de inger.

Și atunci când, la 6 August, batalionul lui primi ordinul să atace virful cotei 85, vru cu orice preț să urmeze pe tovarășii lui. Și, precum a raportat comandantul, „seși printre cei d'ntii la tranșeea inimicilor aruncînd bombe și trăgînd cu pușca; se deprinse să ochiască și să tragă proptind patul puștii în subțioara dreaptă și sprijinîndu-se, cu subțioara stîngă pe cărjă.

Fu rănit de trei ori în acea luptă. Ii engea singele și el împușca și striga: „Trăiască Italia. Dați mereu, bersaglieri!” La a treia rană căzu, se ridică, mai făcu câțiva pași. Apoi, rezemîndu-se în pușcă, luă cu stînga cărja, păcătoasa tovarășă a neputinții lui, cărja pe care prin sentimentul de dragoste patriei, o schimbase în unealtă de eroism, s'o asvărli cu scîrbă după inimicul care fugea. Căzu după aceea iarăși ca să nu se mai miște: murise.

Astfel este istoria, care pare mincinoasă poveste, a bersaglierului Enrico Toti, pe care ducele de Aosta îl decorase, pe câmpul de luptă, cu medalia de aur a valorii militare.

SACUL CU GLUME

O anecdotă asupra lui Battisti, eroiul italian spînzurat de austriaci.

Înainte de declararea războiului, s'a dat la Viena, un banchet între deputați. Printre aceștia era și Battisti. Sala ospătului era împodobită cu bandierele tuturor naționalităților, dintre care lipsea însă tricolorul italian. Battisti se plînsese de această lipsă unui personaj austriac. Acesta îi răspunse în glumă:

— Dar nu ești d-ta, domnule Battisti, stîndardul viu al naționalității d-tale?

La zisa austriacului, deputatul Trentului îi replică:

— Te înșeli. Și te asigur că as fi o bandiera foarte rea, pentru că nu m'aș pieca la to te vînturile!

Blanditeanu nu se plînge nici o dată de nimica și nu e în stare să impute ceva cuiva. Ast-lei, ieri, pe când se așezase la masă, chema pe servitoare și-i zise foarte liniștit:

— Marito, dacă vei băga de seamă că ai pierdut un fir de păr, să nu te îngrijești de asta, că ți l'am găsit eu în ciorbă.

Alorisme asupra femeii:

— O femeie zămbește când are dinți frumoși pe care vrea să și-i arate și e foarte mușcătoare atunci când nu-i mai are.

— Ca să poți judeca pe o femeie nu trebuie să te uiti la toaleta ei, ci cauta să vezi dacă nu lipsesc nasturi la hainele bărbatului ei.

Un fin necăjit.

— Cum te chiamă?

— Nabuhodonosor Cismărescu.

— Dar cine te-a botezat așa?

— Nu știu. Dar, dacă oi pune mâna pe el, nu-i va fi bine...

Avocatul apărător descrie astfel faptul care a provocat arestarea în culpatului:

— S'au apucat la ceartă și, din ceartă, ajunseră la bătae. Atunci clientul meu — povestește avocatul cu voce plîngătoare — scoase un revolver cu care trase un singur foc în contra adversarului, care (aci avocatul își îngroașe glasul și urcă teribil tonul), îi răspunse c'o înfricoșată tovitură de baston.

Lui Caragiali îi trimise un prieten de afară, un articol cu rugăciunea să-l facă să se publice într'un ziar. La fine, mai adăgă o notă prin care îi spunea: „Dacă o lipsi vre-o virgulă, te rog, pune-o d-ta”. Caragiade publică articolul după ce își dete ostentarea de-l pieptenă, apoi scrises autorului:

„Am făcut ce mi-ai cerut. Altă dată însă, trimete-mi numai virgulele, iar articolul să mă lași să-l fac eu”.

Un cizmar zice unui eroitor, amic al lui:

— Știi tu pentru ce scîrție așa ghețele domnului ăsta care trece?

— Nu. Pentru ce?

— Pentru că nu mi le-a plătit încă.

— Apoi atunei mă mir de cine nu scîrție și pardesiul după el, că și p'ala nu mi l'a plătit mie.

La operă. Un spectator, de la galerie, explică astfel scena când Otello ucide cu perna pe Desdemona:

— Tenorul, gelos de prima-donna, că actorii sunt foarte geloși unii de alții, îi astupă gura să nu mai cînte.

Dar iată că Desdemona, după sufocare, își continuă ultimele noie. Atunci priceputul spectator își continează și el explicația astfel:

— He, știi cum este femeia: nu tace nici după ce ai omorât-o!

